

Konzervatórium Jozefa Adamoviča v Košiciach

TEMPO

šk. r. 2021/2022 č. 2

Obsah:

<i>Tridsať rokov na slovenskej scéne</i>	<i>1</i>
<i>Rozhovor s naším pedagógom.....</i>	<i>2</i>
<i>Celoslovenská súťaž na Konja.....</i>	<i>4</i>
<i>Prečo práve konzervatórium?.....</i>	<i>6</i>
<i>Divadlo.....</i>	<i>7</i>
<i>Rýchlosť života.....</i>	<i>8</i>
<i>Folklór spája.....</i>	<i>9</i>
<i>Živá história.....</i>	<i>11</i>
<i>História Košíc.....</i>	<i>14</i>
<i>Baywatch.....</i>	<i>15</i>
<i>Literárne okienko.....</i>	<i>16</i>
<i>Okienko z dejín hudby.....</i>	<i>20</i>
<i>Komiks.....</i>	<i>21</i>

Tridsať rokov na slovenskej scéne...

Košice boli už od čias Uhorského kráľovstva mestom obchodu, rozvoja a hlavne kultúry. Tieto vlastnosti sa preniesli aj do dnešných čias, o čom svedčia rôzne kultúrne podujatia, festivaly, ale aj kultúrne vzdelávacie inštitúcie. Jednou takouto úspešnou inštitúciou je aj Konzervatórium Jozefa Adamoviča, ktoré tento rok oslavuje 30 rokov od svojho založenia a pripomína si taktiež výročie narodenia Jozefa Adamoviča.

O úspechoch nášho konzervatória hovoria rôzne ceny, ktoré naši študenti prinášajú či už z lokálnych, celoslovenských alebo aj medzinárodných súťaží v speve, tanci, herectve a v hre na hudobných nástrojoch. O kvalite školy taktiež svedčí pozitívny ohlas verejnosti, ako aj stály záujem o vystúpenia školských umelcov, a ich prizvania na rôzne vystúpenia pri príležitostiach významných udalostí rôzneho druhu. Na škole okrem ľudového orchestra pôsobí komorný a jazzový orchester ako aj dievčenský zbor Tempo. Orchester a zbor dokonca vystupovali aj pred švédskym kráľom Karolom Gustavom, holandskou kráľovnou Beatrix a anglickou kráľovnou Alžbetou II.

História nášho konzervatória siaha až do roku 1991, keď v rámci vtedy jediného košického konzervatória so sídlom na Hlavnej ulici vznikla jeho organizačná zložka s názvom Stredná umelecká škola. O rok neskôr (1992) bola škola zaradená do siete stredných škôl s dvoma umeleckými odbormi – hudobno-dramatické umenie a hra na ľudové umelecké nástroje. Škola pôvodne vznikla s poslaním umožniť nadaným deťom zo sociálne znevýhodnených prostredí a rómskych komunít hudobnému umeleckému štúdiu s ohľadom na špecifické potreby týchto komunít. Dnes už však ide o plno odborové konzervatórium so zastúpením všetkých umeleckých odborov, ktoré poskytuje vzdelanie všetkým žiakom bez rozdielu národnosti, rasy či prostredia, z ktorého pochádzajú. Od mája 2015 nesie konzervatórium meno Jozefa Adamoviča, ktorý sa stal vedúcou osobnosťou školy a pôsobil ako pedagóg.

Jakub Kubalík, II. A

Rozhovor s naším pedagógom

Tentokrát sme si pre vás pripravili rozhovor s vynikajúcim pedagógom a violončelistom Milanom Červenákom. Pán profesor má bohatú hudobnú a pedagogickú minulosť. V hudobnej branži dosiahol veľké úspechy: dlhé roky ako sólista hrával v Prahe, Taliansku, Luxembursku. Aktívne sa venoval hre v rôznych komorných zoskupeniach, najznámejšie však je Quartetto Cassoviae, s ktorým koncertoval po celej Európe.

Aký spôsob vyučovania využívate vo svojej dlhoročnej praxi?

Spôsob? Absolútne komplexný, čo sa týka motivácie, donucovacích prostriedkov, inšpirácie či vzoru. Prepájam niekoľko metodík a hudobných škôl z krajín ako napríklad Rusko, Česko, Francúzsko, Nemecko. Z každej školy si človek musí vybrať určitý „výťah“. Nikdy nerozlišujem medzi metodikou vyučovania a vyučovaním. To musí ísť komplexne naraz. Ak sa objaví problém, okamžite sa ním snažím zaoberať. Dôležité je, keď učím, tak myslím dva-tri roky dopredu. Kedysi som to mal tak, že keď som prijal nového žiaka na školu, tak som musel vidieť, že to bude môj budúci kolega v orchestri, ktorý bude so mnou sedieť. Vtedy má pre mňa význam to všetko, aby sa žiaci dostali vyššie.

Ako vnímate vašu prácu ?

Je to veľmi ťažké. Človek musí žiakov ťahať a tlačiť. Inak to nejde. Metodicky sa na žiaka tlačiť nedá, pretože to študenti nespracujú. Je dôležité vidieť, že ten človek narástol. Najťažšie na tom je pamätať si pri každom študentovi, že keď odíde po hodine dnes, zajtra príde a pedagóg musí vidieť, čo vie lepšie. Pri desiatich žiakoch je to náročné. Každý hrá iné veci. Ja som sa naučil, že ku všetkým žiakom sa nedá pristupovať rovnako. Ak mi odíde žiak, tak na dve minúty idem z triedy a prepnem na takzvanú inú koľaj. Aj môj prístup okolo toho.

Ako by ste sa opísali ako pedagóg?

Jednoznačne diktátor. Často sa ma pýtajú, prečo každého nútim a moja odpoveď je, že keď žiaka nedonútiš, tak ti to neurobí. Veľa som sa učil o motivácii človeka. Niekedy nestačí študenta len motivovať. Treba ho aj donútiť a urobiť všetko pre to, aby neunikal dozadu. Mne sa vďaka podobnému prístupu mojich pedagógov po šiestich rokoch hrania podarilo hrať s československým rozhlasom. A to som začal hrať na violončelo v prvom ročníku konzervatória, keďže ma neprijali na husle. Odchytil si ma tam pán Prochádzka, dal mi do ruky metlu, keďže vtedy pre mňa nemal violončelo, ukázal mi ako behajú ruky, keď hráte na violončelo a v septembri prvého ročníka som začal hrať. Drinou sa mi podarili viaceré úspechy. To len vďaka tomu, že som chcel hrať dobre na violončelo od prvého momentu. Študentov učím, aby sa tešili z toho, keď sa im naskytne hocijaká príležitosť hrať.

Čo je podľa Vás kvalitné vzdelávanie?

Kvalitné vzdelávanie je vtedy, ak je komplexné. Na Slovensku je veľmi slabá výučba intonácie a „solfédža“ a žiaci majú veľmi slabú znalosť hudobnej teórie. Veľmi záleží na tom, aby človek pozeral na svoju hudobnú prácu komplexne zo všetkých strán. Je veľmi dôležité, aby školstvo bolo odborné. Taktiež je dôležité veľa hrať. Vždy keď sa naskytne možnosť. V rámci osnov robiť oveľa viac a nad rámec tých minimálnych vecí, ktoré nám osnovy kážu. Nedá sa napredovať, ak nie je pripravený komplexný pohľad.

Ako by ste porovnali hudbu, keď ste ju študovali a keď ju učíte?

Hudba, je to najkrajšie, čo jestvuje, pretože vyjadruje psychický proces – vnútro človeka. Mňa napríklad nikdy neunavovala opera, pretože som rád spieval. V opere máte všetko – je tam hudobný text, dej a je to podporené orchestrom a výrazovými prostriedkami. Všetky tie najjemnejšie emócie, tým je to bohatšie ako moderná hudba. Opera a symfonické orchestre obohacujú človeka emóciami.

Viktor Sabol, III. B

Celoslovenská súťaž na KONJA

Tohto roku, 7. až 8. apríla, sme sa zúčastnili celoslovenskej súťaže v hre na violončelo. Táto súťaž sa konala raz za 3 roky, ale z dôvodu koronavírusu bola o rok posunutá. Na súťaž sme sa pripravovali niekoľko mesiacov. Vyžadovalo si to veľa trpezlivosti a usilovnosti. Počas dlhých mesiacov prípravy sme si asi prešli všetkými náladami hudobníka: od veľkého nadšenia až po veľké zúfalstvo a frustráciu.

Táto súťaž prebiehala pre violončelo, kontrabas a violu. Mala dve kolá a každé malo iný repertoár. V repertoári boli zahrnuté povinné skladby určené porotou. Bola to pre nás veľká výzva. V hre na violončelo sme súťažili tri dievčatá z triedy pána profesora Milana Červenáka. Spoločné cvičenie a rast boli pre nás častokrát motivujúce. Rivalita medzi nami v triede nebola až do posledného momentu.

V deň súťaže sme úpenlivo očakávali všetkých súťažiacich. Účastníci boli zo Žiliny, Bratislavy a Banskej Bystrice. Spoločne sme sa všetci videli až na večernom losovaní si poradia. Atmosféra v koncertnej sále bola napätá.

Nevedeli sme, čo máme očakávať. Vytiahli sme si poradové číslo 6 a 2. Odišli sme všetci domov, a na druhé ráno nás čakalo prvé kolo súťaže.

Ráno sme vstali s pocitom stresu. Snažili sme sa svoju psychiku a duševné rozpoloženie udržať v stabilnom stave, aby nás nič nerozhodilo. O 8 ráno sme začínali uvítacou ceremóniou, po ktorej nasledovalo už samotné hranie. Každá z nás vchádzala do sály s rozklepanými kolenami a rukami. Prvý pocit, keď sme vstúpili na pódium, bol, že sála je veľmi malá a veľmi preplnená ľuďmi. Napriek tomu bola pekne vyzdobená. Vpredu sedeli žiaci školy, medzi ktorými boli aj naši spolužiaci. Porota sedela v zadnom rade.

Po odohraní prvého kola sme mali voľno až do oficiálneho vyhlásenia postupujúcich do druhého kola. Po veľkej radosti zo zistenia, že postupujeme ďalej, nasledovalo večerné žrebovanie si poradia do druhého kola. Vtipné bolo, že sme si vytiahli tie isté čísla. Potom sme ešte cvičili repertoár do druhého kola. Večer

a nasledujúce ráno prebiehalo veľmi podobne ako prvé kolo. Tretí deň sme už nevstali také vystresované. Po odohraní sme si konečne vydýchli, vrátili sme sa do triedy a od vyčerpania sme sa zvalili na zem. Potom sme už iba čakali na oficiálne vyhlásenie poroty. S veľkým potešením si z tejto súťaže odnášame prvé a druhé miesto.

Chceme sa poďakovať celému pedagogickému zboru za zhovievavosť a pochopenie. Ďakujeme pánovi riaditeľovi za podporu a skvelú organizáciu. Taktiež sa chceme poďakovať nášmu milovanému pánovi profesorovi Milanovi Červenákovi za jeho tvrdú ruku na našom pleci a jeho manželke za korepetíciu. Bola to pre nás obohacujúca skúsenosť, ktorú si veľmi vážime. Tešíme sa na naše ďalšie vystúpenia.

Veronika Nurijeva a Ráchel Živčáková, III. B

Prečo práve konzervatórium?

Konzervatórium je škola, ktorá poskytuje veľa ľuďom možnosť rozvíjať svoj talent. Veľa ľudí má pocit, že na konzervatóriu sa nerobí nič. Je to škola, kde nemáme napríklad matematiku, chémiu či fyziku, a preto si veľa ľudí myslí, že práve táto škola je ľahká na štúdium. Pravda je však úplne iná.

KONJA

Konzervatórium
Jozefa Adamoviča
v Košiciach

Napriek tomu, že tu nemáme tieto predmety, máme tu úplne iné predmety, ktoré sú chvíľami oveľa ťažšie ako napríklad matematika či chémia. Naša škola nám poskytuje možnosť štúdia v štyroch odboroch, a to sú: *hudobno-dramatické umenie, spev, tanec a hudba*.

Myslím, že každý si nájde to svoje. Štúdium na tejto škole z veľkej časti obsahuje praktické predmety, ktoré nám najviac dávajú viac a viac nových možností v rozvíjaní svojho talentu. Súčasťou štúdia sú polročné a koncoročné skúšky z praktických predmetov, ktoré sú povinné pre každého žiaka našej školy. Skúšky bývajú verejné, čo je super v tom, že máme možnosť, ísť si pozrieť iné ročníky a nabráť viac skúseností od žiakov iných tried a ročníkov. Taktiež jedna z úžasných možností na tejto škole je možnosť navštevovať Štátne divadlo v Košiciach. Podľa mňa táto možnosť je krásna v naberaní skúseností, ale aj možnosť krásneho kultúrneho zážitku. Viacerí učitelia našej školy sú zamestnaní v divadle a myslím, že aj pre nich je to taká malá podpora, ak vidia svojich žiakov v hľadisku. Taktiež na tejto našej škole má každý žiak našej školy možnosť byť sám sebou a nikto nie je obmedzovaný v tom, ak preukáže samého seba. Kamarátske vzťahy v ročníkoch a aj v rámci iných tried sú pekné. Ľudia sa navzájom podporujú a pomáhajú si.

A prečo práve by som odporúčala štúdium na konzervatóriu ja? Možnosť rozvoja svojho talentu, kamarátske vzťahy medzi žiakmi a priateľské vzťahy s učiteľmi sú podľa mňa najdôležitejšie veci na škole, ktoré spríjemňujú roky štúdia na škole. Žiak by mal chodiť do školy s úsmevom. Nie stále má každý ružový deň, ale podľa môjho názoru veľa ľudí do školy s tým úsmevom chodí. A každý, kto chce ďalej rozvíjať svoj talent a spoznať úžasných talentovaných ľudí, by si mal určite dať prihlášku na konzervatórium.

Džuganová Vanessa, II. A

Divadlo

Divadlo je pre mňa takým oslobodzujúcim miestom. Najlepšia na tom mieste je tá atmosféra, keď sa vypnú svetlá a ja zatiaľ ako divák, pozerám na hercov, ktorí tiež začínali ako diváci a teraz si žijú svoj sen. Sedím v divadle a rozmýšľam, či aj ja tam niekedy budem takto stáť. Pred hľadiskom plných ľudí. A v žiare svetiel. Zatiaľ si svoj sen začínam plniť na škole Konzervatórium Jozefa Adamoviča. Som rada za svojich učiteľov, ktorí sa snažia dostať z nás to najlepšie a pracovať na nás. Lebo iba oni nám vedia pomôcť dostať sa k našim snom alebo minimálne môjmu snu dostať sa na divadelné dosky. Naša triedna učiteľka nás len nedávno vzala do divadla a ukázala nám zákulisie. Bol to krásny zážitok. Stála som na pódiu a snívala. Snívala som o obrovskom publiku, šatni s osvetleným zrkadlom, pred ktorým sa môžem hodiny pripravovať na svoj výstup, na kostýmy, v ktorých môžem byť úplne iný človek. Mať úplne iný charakter a správanie. Vžiť sa jednoducho do tej postavy, tak ako ma to učia učitelia a vtĺkajú mi do hlavy základné a zároveň najdôležitejšie veci potrebné pre splnenie môjho sna. Ale veľa samozrejme záleží aj odo mňa. Aby som sa snažila všetko spracovať, zapamätať a udržať si to v sebe. Hranie je to, čo ma baví, čo ma naplňuje. V čom sa cítim slobodne a uvoľnene. Musím sa snažiť zo seba dostať maximum a byť na seba prísna. Verím, že môj sen sa mi splní a budem robiť to, čo ma baví a naplňuje. Škola mi dáva cenné rady, skúsenosti a posúva ma vpred. Dúfam, že ma dostane do divadla, kde ak budem na sebe pracovať, môžem sa stať hviezdou.

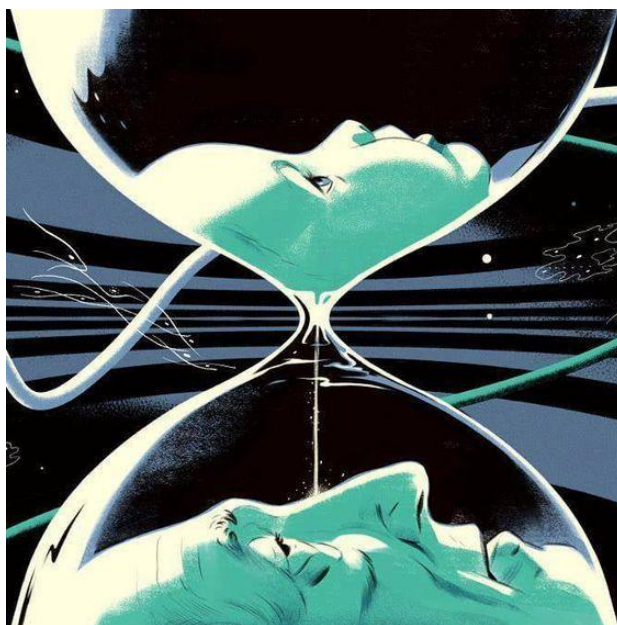
Juliana Zlacká, II. A

Rýchlosť života

Život plyní rýchlo, to sme si už ale všetci mohli všimnúť. Hlavne život nás mladých. Často si kladiem otázku, či to, čo v živote robím, má naozaj zmysel. Či niečo nerobím len preto, že sa to odo mňa očakáva. Určite áno, pretože to značí istú zodpovednosť. Ale nerobme veci, ktoré nechceme, a ktoré nás nenapĺňajú. Nechceme predsa prežiť život vecami, ktoré nechceme robiť. Robme to, čo nás baví. Nechceš hrať futbal? Nehraj! Chceš hrať tenis? Hraj! Rob to, čo chceš ty, nie to, čo chce okolie. Je to tvoj život. Nikto tu pre teba nebude viac ako ty sám. Ty si jediný človek, ktorý s tebou bude od začiatku do konca.

Nezapĺňajme svoje životy zbytočnosťami a zbytočnými ľuďmi. Je to fakt, že nie každý človek, môže mať v našom živote miesto. Niektorí nás ťahajú hore a niektorí nás ťahajú dolu. Je to prosté tak, a aj keď to ten človek nemusí myslieť zle, tebe neprospieva. Myslím, že tajomstvo života spočíva iba v jednej veci. Rozhodnúť sa. Áno, je to ťažké, ale skúsme sa prosté rozhodnúť.

Nič viac, „iba“ rozhodnúť.

Všetci sme len ľudia, každý máme právo na oddych. A samozrejme vždy je na vine čas. Máme málo času na všetko, čo chceme stihnúť. Život ide rýchlo a my za ním nestíhame. A vôbec nevieme, čo s tým máme robiť. Ale, čo ja viem. Keby šlo všetko ľahko, mali by sme na všetko čas a boli vo všetkom dokonalí, nenudil by nás ten život? Neriešme vždy len nejaké problémy, že niečo nestíhame, máme toho veľa, každý od nás niečo očakáva. Zdvihnime hlavu a robme veci, ktoré chceme, s ľuďmi ktorých milujeme, usmievajme sa na svet, budme k sebe dobrí a vážme si krásne, úprimné chvíle. A toto nie je pohľad cez ružové okuliare. Toto je pohľad na život, ktorý by si každý z nás mal chcieť užiť a chcieť si ho urobiť krajším.

Život si píšeme každý sám. Napíšme si ho tak, že keď sa o 50 rokov pozrieme späť, budeme sa usmievať a nič, čo sa stalo, nebudeme chcieť vrátiť ani ľutovať. Život nie je včera. Nie je ani zajtra. Ani v nasledujúcich mesiacoch. A zatiaľ, čo si robíme plány do budúcnosti, dni plynú. Život je dnes. Práve v tomto okamihu.

Katarína Pavlucčíková, II. A

Folklór spája

Zvyky a tradície sú v každej krajine rôzne. My, Slováci, môžeme byť na svoj folklór hrdí. Prečo folklór „spája“? Na našom Slovensku máme mnoho súborov a folklórnych skupín.

Kedysi, ako aj dnes, sa mladí ľudia stretávali a spolu spievali, tancovali, hrali na hudobných nástrojoch a podobne. V takom kolektíve si nájdete mnoho priateľov. Niektorí obyvatelia krajiny folklór neobdivujú. Je to pre nich zastarané, otravné, trápne a jednoduché. Sú však ľudia, ktorí v tom vidia krásu a pochopenie.

Folkloristov, členov folklórnych súborov, motivujú najmä vystúpenia, slávnosti, na ktorých sa môžu predviesť pred ostatnými. V každom regióne je krása. Na našej škole sa môžeme stretnúť s rôznym štýlom folklóru. Dokonca aj medzinárodne. Na našej škole môžeme počuť tóny ľudovej hudby zo Zemplína, Šariša, Abova, Spiša, Gemera alebo aj tradičnú rómsku hudbu, ale aj ukrajinské, rusínske alebo maďarské piesne.

Som vďačná, že folklór sa rozrástá a mladých milovníkov ľudoviek je viac a viac. Tradičné ľudové hudobné zoskupenie z regiónov z nášho okolia pozostáva z prvých huslí, druhých huslí, kontrabasu, cimbalu a violy alebo akordeónu. Na Slovensku máme mnoho folklórnych slávností, festivalov a vystúpení. Jedno z najznámejších je Východná. Je to najväčší a najstarší folklórny festival na Slovensku. Koná sa prvý júlový víkend. Tento festival sa koná raz do roka. Je veľmi obľúbeným podujatím pre folkloristov. Mnohí tam chodia na celý víkend stanovať. Mladí ľudia sa medzi sebou spoznávajú a vznikajú nové priateľstvá. Nemôžeme zabudnúť na Hel'pu, Detvu, Terchovú

alebo Rusínsky festival vo Svidníku. Tu sa stretávajú folkloristi z celého Slovenska. Folklórne súbory chodia minimálne raz do roka na zájazd do zahraničia. Je to zaujímavé v tom, že náš folklór môžeme ukázať vo svete, a my zas môžeme spoznávať niečo nové.

V takomto prípade tiež spoznávame nových ľudí, novú kultúru a prostredie. Úžasné je to v tom, že ten čas trávite so svojimi priateľmi. Väčšinou sa navštevujú európske krajiny, ale našu kultúru určite zazreli aj v Amerike, Číne alebo v Mexiku. Na Slovensku vznikajú stále aj nové folklórne zoskupenia. Máme aj profesionálne súbory, ktoré sú pre ľudí aj prácou. Pôsobia napríklad v divadlách. Určite mnohí z nás poznajú Zem spieva. Koná sa zvyčajne raz do roka a je to odvysielané v televízii. Ide o zviditeľnenie a prezentáciu folklóru z každého kútika Slovenska. Dokonca aj zo sveta. Vedeli ste, že slovenské folklórne súbory sú aj v zahraničí? Skupinka Slovákov so zahraničnými ľuďmi, ktorým sa páči naša kultúra, šíria slovenské tance, spevy a ľudové piesne aj mimo Slovenska. Je to napríklad Kanada, Japonsko aj Srbsko. Zabávajú sa našimi tancami a spevmi. Určite ste si kladli otázku kedy je to folklórna skupina a kedy folklórny súbor. Vo folklórnej skupine sa hrajú, tancujú a spievajú tradičné ľudové piesne z danej dediny. Obnovujú históriu svojej obce a nesnažia sa napodobňovať folklór z každého kúta a oblasti

Slovenska. Folklórny súbor šíri folklór aj z ostatných miest alebo oblastí Slovenska. Napríklad Zemplín, Šariš, rusínska oblasť aj rómska kultúra. Určite ste si všimli, že tieto oblasti rozlišujeme aj podľa krojov. Každá sukňa alebo lajblík majú rôzne výšivky. Je veľmi náročné

takýto kroj vyrobiť. Preto si to nedovolí každý z nás a nechávame to na profesionálov.

Ako ste na tom s folklórom vy? Myslíte, že je dôležité šíriť to ďalej? Vďaka mladým ľuďom, a ľuďom, ktorí to robili celý život a dobre, naša kultúra ide ďalej. Slováci by nikdy nemali zabudnúť na našu minulosť a históriu.

Klaudia Oravcová, III. B

Živá história

Mnohí ľudia, a najmä deti, často rozmýšľajú, aké by asi bolo žiť v minulosti. Dievčatá často chcú byť princezné na zámku a chlapci by chceli byť rytiermi. V dnešnej dobe si nevieme ani predstaviť, aké by to bolo žiť napríklad v rannom stredoveku, kedy sa vlastne začala vyvíjať spoločnosť v Európe.

Niekoľko rokov po rozpade Samovej ríše – prvého štátneho útvaru v Strednej Európe, vznikla Veľkomoravská ríša – prvý väčší slovanský štát vôbec. Veľká Morava sa tiahla cez väčšinu nášho územia, hlavnými centrami boli hradiská, v ktorých prebývala elita. Na Slovensku bolo najvýznamnejšie hradisko v Nitre, iné hradiská sa nachádzali na Devíne, v Trenčíne, Spišských Tomášovciach, Bratislave... V Čechách to bolo Brno, Olomouc, Mikulčice... Veľká Morava bola napojená na dve veľké európske obchodné cesty vďaka ktorým profitovala.

Podunajská cesta spájala Veľkú Moravu s Franskou ríšou a ďalej pravdepodobne pokračovala až na územie Bulharov a do Byzancie.

Jantárová cesta bola napojená na Dunaj v oblasti Carnunta (dneš. Rakúsko, časť neďaleko Bratislavy) spájala VM so stredomorským trhom v Benátkach.

Vnútorňý trh bol značne obmedzený, pretože sa zameriaval hlavne na redistribuovanie tovarov, no aj tým, že si Veľká Morava nerazila vlastné mince. Toto zároveň viedlo aj k menej efektívnym formám výberu daní

a ekonomická stabilita ríše tak bola do veľkej miery závislá skôr na ziskoch z výbojov, než na systematickom využívaní miestnych zdrojov. Najdôležitejším vývozným tovarom boli zrejme otroci, ktorých obyvatelia Veľkej Moravy získavali pri svojich výbojoch. Otroci končili väčšinou na cieľových trhoch arabského sveta, ale predávali sa aj na západ.

Rozvinuté boli remeslá ako kováčstvo, šperkárstvo, hrnčiarstvo, dechtárstvo, výroba textilu, výrobkov z kostí, doložené je aj sklárstvo.

V oblasti poľnohospodárstva je možné zdokumentovať pestovanie obilnín, strukovín, maku, ovocia, vinárstva, technických plodín... Chovali sa obvyklé druhy hospodárskych zvierat ako hovädzí dobytok, kozy a ošípané.

Dnes si však fungovanie prvého veľkého slovanského štátu v Strednej Európe môžeme len pripomínať na podujatiach zameraných na historické boje, na zrekonštruovaných hradiskách, múzeách. Len vďaka archeológom dnes vieme, ako sa ľudia v minulosti obliekali, čo používali, a ako bojovali.

V súčasnosti sa z detí stanú princezné a rytieri len vtedy, ak sa rozhodnú venovať historickým športom, akými sú šerm a lukostreľba, alebo ožiovaniu histórie ako mnoho nadšencov z celej Európy. K ožiovaniu histórie patrí hlavne výroba odevov podľa archeologických nálezov, keramika, kované alebo odlievané šperky z medi, cínu, bronzu, striebra, rekonštrukcia topánok, zbraní. Skrátka všetkého, čo sa našlo pri archeologických výskumoch.

Ak už máme odev, tak čo by bola história bez zbraní? V 9. storočí sa na našom území využívali, najmä meče, sekery, oštepky, kopije, luky. Do boja sa však nedá ísť len v látkovej košeli. Slovania na Veľkej Morave využívali krúžkovú košeľu, pozostávala z malých kovových krúžkov, ktoré pripevňovaním

k sebe vytvorili košeľu. Ďalšia dôležitá vec je kovaná prilba, ktorá chráni hlavu pred prípadným roztatím v boji. Nesmieme však zabudnúť na štít, ktorý sa využíval najmä na obranu proti meču a sekere. Jeho funkcia je nám všetkým jasná. Používali sa aj kožené rukavice na ochranu prstov a dlane.

Pri rekonštrukcii historických bojov sa z bezpečnostných dôvodov používajú tupé zbrane. Boj je skutočný, dopredu nenacvičený, no tiež má svoje pravidlá. Jedno z najhlavnejších je kontrola technického stavu výzbroje.

Z pochopiteľných dôvodov je zakázané vstúpiť do boja bez prilby. V dnešnej dobe sú 3 disciplíny, ktoré lahodia oku diváka:

Turnaj 1 vs 1 – za každú skupinu sa môže turnaja zúčastniť jeden bojovník, ktorý spĺňa podmienky výstroje a výzbroje. Vyhráva a postupuje ten bojovník, ktorý v zápole dosiahne skóre v súčte troch bodov. V prípade porušenia bezpečnostných opatrení, môže byť bojovník okamžite diskvalifikovaný bez ohľadu na dosiahnuté skóre. Zásahová plocha pre krátke zbrane je trup, ruky (okrem zápästia), stehná (po kolená) a hlava (časť chránená prilbou).

Turnaj o most – za skupinu sa môže zúčastniť iba jeden päťčlenný tím. V prvom vyradovacom kole vyhráva a postupuje ten tím, ktorý v zápole porazí protivníka do posledného muža bez prebehnutia na stranu súpera. Ďalšie kolá prebiehajú vyradzovaním. Vyhráva a postupuje ten tím, ktorý v zápole dosiahne skóre v súčte troch bodov (napr. 3:0 alebo 2:1 systémom porážky prebehnutím jedného bojovníka na stranu súpera a úderom o ležiaci štít). Boj môže prebiehať výlučne na moste (z bezpečnostných dôvodov na ohraničenom priestore tvoriacom pomyselný most).

Veľká bitka je boj približne 150 na 150 bojovníkov, vlastne taký chaos pri ktorom ide hlavne o stratégiu. Bojuje sa so všetkými zbraňami: jednoručné meče, kopije, obojručné meče, štíty a sekery.

Vďaka rekonštrukciám života na Veľkej Morave si môžeme vyskúšať aspoň na pár hodín pripomenúť inú dobu a na vlastnej koži okúsiť čaro stredoveku.

Lucia Bartóková, III. B

História Košíc

Košice, druhé najväčšie mesto Slovenska. No nie vždy sa naše mesto volalo Košice. Prvá zmienka o meste je z roku 1230, ktorá spomína kostol v kráľovskej osade menom Villa Cassa. Mestom sa stali Košice po roku 1241, po usídlení saského Nemecka. Neskôr v roku 1369 Košice získali mestský znak, a stali sa druhým najdôležitejším mestom Uhorského kráľovstva. Z tých čias sa nám

zachovalo množstvo pamiatok ako napríklad slávny Dóm svätej Alžbety, Urbanova veža alebo mestské hradby. Všetko sú to pamiatky, o ktorých sme sa učili aj na škole. Dóm sv. Alžbety, ktorý stavali takmer celé storočie, nesie so sebou aj niekoľko legend. Hovorí sa, že stavitelia umiestnili dutý kameň na neznáme miesto a keby bol vybratý, zrútil by sa celý kostol.

Druhou legendou, ktorá už nie je taká známa ako prvá, je, že jeden z „chrličov“ Matejovej veže neznázorňuje zoomorfné bytosti, ale ženu, ktorá v jednej ruke drží pohár a v druhej schováva za chrbtom fľašu. To má znázorňovať jeho ženu alkoholičku. Tým, že mu robila v meste hanbu, tak sa jej chcel pomstiť tým, že ju nechal naveky chrliť vodu.

Košice majú záhadnú históriu. V roku 1676 sme tu mali takzvaný plačúci obraz. Na začiatku sa ten obraz nachádzal v maďarskom meste vo svojom chráme. Znázorňoval Madonu so svojím dieťaťom, ale zaujímavé bolo, že ronila slzy aj keď to tak originálne nebolo. Chrám začali navštevovať pútnici a snažili sa prísť na to, čo to znamená. Cisár Leopold I. nariadil, aby sa obraz presunul do Viedne a cestou sa zastavil aj v Košiciach. Tieto zázračné prejavy trvali vyše mesiaca a neskôr to zmizlo.

Každý vie, že v minulosti slúžila Urbanova veža ako zvonica, no zničil ju požiar v roku 1956, kde počas toho uhorel aj pán zvonár, ktorý sa taktiež staral o cintorín neďaleko veže po ktorej dostala meno. Niektorí ľudia tvrdia, že na vrchu každú noc svieti malé svetielko. V súčasnosti sa tam nachádza múzeum voskových figurín, kde ľudia tvrdia, že sa na nich tie figuríny usmievali a padali kamienky zo steny.

Viktória Majorošová, III. B

Baywatch

Predpokladám, že mnohí z nás vnímajú prácu plavčíka ako zbytočnú. Ved' stále len sedia a nič zmysluplné nerobia... Pôvodne to bol aj môj názor.

Pred dvoma rokmi som absolvoval kurz plavčíka zameraný na záchranu topiaceho sa a podávanie prvej pomoci. Musel som preukázať svoje plavecké schopnosti a vedomosti z oblasti zdravotníctva. Môžem povedať, že to vcelku dalo zabrať. Predstavte si, že máte vytiahnuť z vody osobu vážiacu viac ako vy sami, a nechcem vedieť, čo by bolo, keby bola v panike a ťahala by vás so sebou ku dnu...

Práci plavčíka sa momentálne venujem druhý rok. Strávil som letnú sezónu v Thermalparku Vrbov a zimnú v mestskej krytej plavárni v Košiciach. Toto leto pracujem opäť vo Vrbove. Je pravdou, že väčšina prípadov nie je vážna. Ide o ošetrovanie drobných odrenín, škrabancov a štipancov od hmyzu, avšak udiali sa aj komplikovanejšie prípady, kde bolo potrebné podať prvú pomoc a privolať profesionálne záchranné zložky. Zachovať pokoj a rozvahu je dôležité.

Spomeniem zopár situácií, v ktorých som sa ocitol a nebolo mi všetko jedno... Epileptický záchvat, zlomenina ruky v lakti (preskakovanie plota nedopadne vždy najlepšie), strata vedomia v bazéne (musíte mať oči ozaj všade – čas hrá svoju rolu neúprosne)...

Táto práca mi dala veľa. Naučil som sa lepšie komunikovať a spolupracovať s ľuďmi, spoznal som skvelých kamarátov a naučil som sa samostatnosti. Zistil som, aký som v krízových situáciách. Táto práca nie je pre každého. Je náročná tak po psychickej, ako aj fyzickej stránke. Potrebujete silný žalúdok a uvedomenie si vlastnej zodpovednosti za životy iných.

Vladimír Vacula, III. B

Literárne okienko:

Cudzinec - Albert Camus

“Moja matka dnes zomrela. Alebo včera, nie som si istý.”

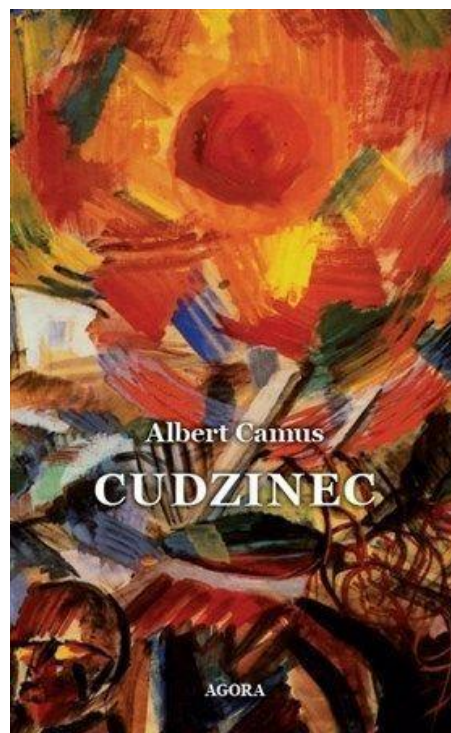
Takto začína kniha Cudzinec od spisovateľa Alberta Camusa a hneď od začiatku nám prezrádza svoj naratív. Citát patrí hlavnej postave knihy, Mersaultovi, ktorý sa na začiatku knihy dozvedá, že mu zomrela matka. Celá prvá časť opisuje jeho cestu do starobinca, kde jeho matka strávila posledné roky života, jej pohreb a dialógy s ostatnými dôchodcami v starobinci. Ako aj zvyšok knihy, nie je táto časť bohatá na dej, ťažko sa dá povedať, že tam vôbec nejaký je. Miesto toho hrajú najvýznamnejšiu rolu myšlienkové pochody Mersaulta, ktoré sú v podobnom duchu ako citát vyššie. Napriek

tomu, že je na matkinom pohrebe, väčšina jeho myšlienok sa zaoberá premýšľaním nad extrémnou horúčavou, nad únavou a ospalosťou, ktorú pociťuje aj napriek tomu, že si pred chvíľou dal kávu, alebo nad ostatnými účastníkmi pohrebu a lamentovaním o ich správaní či fyzickom výzore. Tento prístup zdôrazňovania fyzických prežitkov pokračuje aj v druhej časti, kde spolu s Mersaultom prežívame jeho každodenný život. Opisom pôžitku z chladného mora sú venované celé strany, pričom jeho vnútorné pocity a myšlienkové pochody by sme museli v knihe aktívne hľadať. Podobne Mersault neprisuduje žiaden význam svojej práci, ani svojim vzťahom. Vníma ich skôr ako pôžitky, ktoré prichádzajú a odchádzajú. Dôležitosť fyzických vnemov je najsilnejšie zdôraznená, keď Mersault zavraždí človeka práve kvôli tomu, že ho oslepilo slnko. V rozmazanej scéne sledujeme Mersaulta ako prichádza k prameňu vody pri pláži, aby uhasil svoj smäd. Keď k nemu začne smerovať skupinka mužov a vytiahne naňho nôž, Mersault je oslepený lúčom slnka odrazeným od čepele. Popisuje bolesť hlavy, neutíchajúci smäd a dezorientáciu, na čo strelí do jedného z mužov zbraňou, ktorú mal vo vrecku čírou náhodou. Neskôr ho sledujeme vo väzení a na súdnom procese, kde sa cíti nepochopený ako

cudzinec, keď tvrdí, že muža zabil kvôli tomu, že ho oslepilo slnko, ale nikto mu neverí. Opúšťa ho aj jeho priateľka a jeho vlastný právnik k nemu cíti len odpor. Po odsúdení na trest smrti si Meursault prechádza krízou, bojí sa smrti, ale ku koncu knihy prichádza uvedomenie. Meursault si uvedomuje a akceptuje nezmyselnosť svojej situácie a celého života ako takého, čo mu prinesie pokoj.

Camus chcel dielom vysvetliť svoju filozofiu, absurdizmus, ktorý poukazuje na nezmyselnosť, absurdnú národu života. Camus tvrdil, že ľudia sú odsúdení na život v chaose a bezvýznamnosti. V nesúlade s mnohými existencionalistami svojej doby, ktorí chýbajúci všeobecný zmysel nahrádzali tým, že človek si musí svoj zmysel vytvoriť sám. Tvrdil, že toto nie je autentický život. Miesto toho tvrdil, že jediná cesta k spokojnému a autentickému životu vedie cez uvedomenie si a akceptovanie života takého, aký je, nezmyselný a absurdný, tak ako to na konci knihy urobil Meursault. Podľa Camusa sa miesto hľadania nejakého falošného zmyslu života treba sústrediť na to, čo ponúkajú fyzické prežitky a príroda, tak ako to vidieť počas celej knihy. Jeden z najvýznamnejších elementov prvých dvoch častí je napríklad more, ktoré je stále vykresľované ako pozitívny element prinášajúci úľavu a pokoj. Absurdizmus nie je najintuitívnejšia filozofia, preto vidím najväčšiu hodnotu knihy práve v pochopení tejto filozofie a jej čiastočnom prežívaní. Pre mňa osobne je zaujímavé vcítiť sa do iného spôsobu rozmýšľania. Pomáha to rozšíriť si obzory, vedie to k novým myšlienkam a spochybňuje naše už existujúce presvedčenia. Ak je toto niečo, čo vás tiež zaujíma, neváhajte vyskúšať knihu Cudzinec alebo iné Camusove diela. Absurdizmu sa venuje napríklad aj jeho esej - The Myth of Sisyphus.

Jasmina Pustaiová, IV. B

Prekrásny nový svet – Aldous Huxley

Niečo o autorovi:

Aldous Huxley (26. júla 1894 – 22. novembra 1963) bol anglický spisovateľ a filozof. Napísal takmer 50 kníh – romány aj diela literatúry faktu – ako aj rozsiahle eseje, príbehy a básne.

Na konci svojho života bol Huxley všeobecne uznávaný ako jeden z popredných intelektuálov svojej doby. Deväťkrát bol nominovaný na Nobelovu cenu za literatúru a v roku 1962 bol britskou Kráľovskou spoločnosťou pre literatúru zvolený za „spoločníka literatúry“.

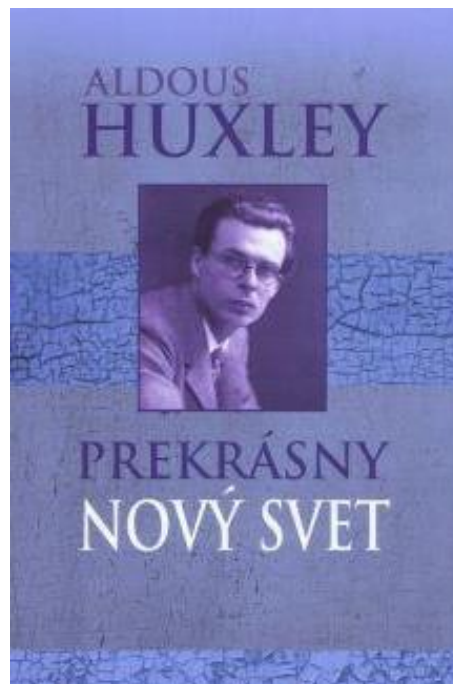
Vo svojom najslávnejšom románe *Prekrásny nový svet*, anglicky *Brave New World* (1932), a v poslednom románe *Island* (1962) predstavil svoju víziu dystópie a zároveň aj utópie.

O čom táto kniha je:

Z veľkej časti je dej zasadený do futuristického svetového štátu (World State), ktorého občania sú umelo upravení do sociálnej hierarchie založenej na inteligencii. Román predvída obrovský vedecký pokrok v reprodukčnej technológii, spánkovom učení, psychologickkej manipulácii a klasickom podmieňovaní, ktoré sa spájajú, aby vytvorili kvázi dystopickú spoločnosť. Tento pokrok však spochybňuje jeden jedinec: hlavný hrdina príbehu. Tento barbar (Savage), ako ho zvyknú volať obyvatelia tohto sveta, keďže pochádza z barbarských Savage Lands a nie z kultivovaného New London, sa snaží infiltrovať do vyspelej spoločnosti. Ako však objavuje ospevovanú krásu nového sveta, cíti sa byť viac a viac deprimovaný, pretože nový svet je pre neho príliš chladný a neľútostný.

Môj osobný názor:

Kniha sa mi mimoriadne páčila a myslím si, že každému, kto vie aspoň trochu oceniť dobrú sci-fi, by táto kniha prišla zaujímavá. Najviac by som chcel vyzdvihnúť autorovu odvážnosť, keďže celý román je prakticky satira na novodobý rýchly vývoj a progres, hlavne teda vo svete technológie (majme na pamäti, že kniha bola napísaná v 30. rokoch minulého storočia). Práve táto téma alebo idea – pozeranie sa na technologický vývoj kriticky – je prítomná aj dnes, možno viac ako kedykoľvek predtým, keď vidíme AI robotov, ktorí vedú napodobňovať ľudskú mimiku.

Taktiež pozitívne hodnotím autorovo vykreslenie nového sveta v paradoxnom ponímaní. Paradox je prítomný, keďže namiesto toho, aby sa hlavná postava kochala úžasným vývojom, sa iba stáva viac a viac nešťastným a uzavretým jedincom. Zaujímavé teda je, že toto dielo nám predstavilo prakticky utopický svet bez bolesti, ale obrátilo ho celý naruby cez satirickosť, ktorú nám sprostredkováva hlavná postava.

Uznania:

V roku 1999 americká Modern Library zaradila Brave New World na 5. miesto v zozname 100 najlepších románov v anglickom jazyku 20. storočia. V roku 2003 Robert McCrum, píšuci pre The Observer, zaradil Brave New World chronologicky na 53. miesto v „100 najlepších románoch všetkých čias“. Román bol uvedený na 87. mieste prieskumu The Big Read od BBC. Napriek tomu bol Brave New World od svojho pôvodného vydania často zakázaný a spochybňovaný. Dostal sa na zoznam 100 najviac zakazovaných a napadnutých kníh desaťročia od Americkej asociácie knižníc.

Simon Puchý, IV. B

Carl Maria Weber

Narodil sa 18. decembra 1786 v Eutine v Oldenbursku. Jeho otec bol divadelným podnikateľom, ktorý si neprávom privlastňoval šľachtický titul „von“. Jeho matka bola určitú dobu profesionálnou speváčkou. Už ako 14-ročný bol známy ako dobrý klavirista a spevák a napísal aj svoju prvú operu Lesná víla. No jeho najznámejším dielom je opera Čarostrelec, ku ktorej námet našiel v knihe povestí a rozprávok.

Hlavné postavy sú: Max, Kašpar, Kilián, Samiel, Kuno, Agáta, Anička, knieža Otokar.

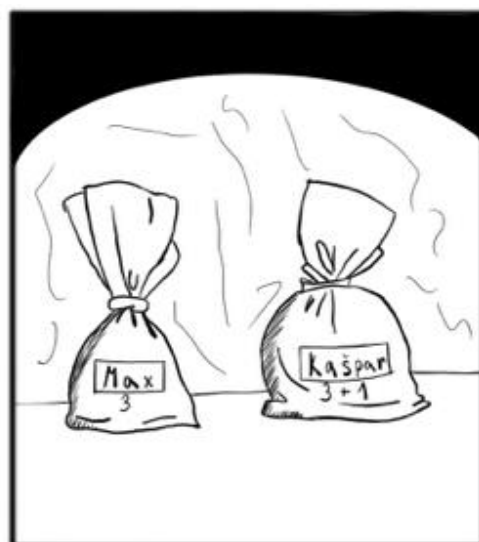
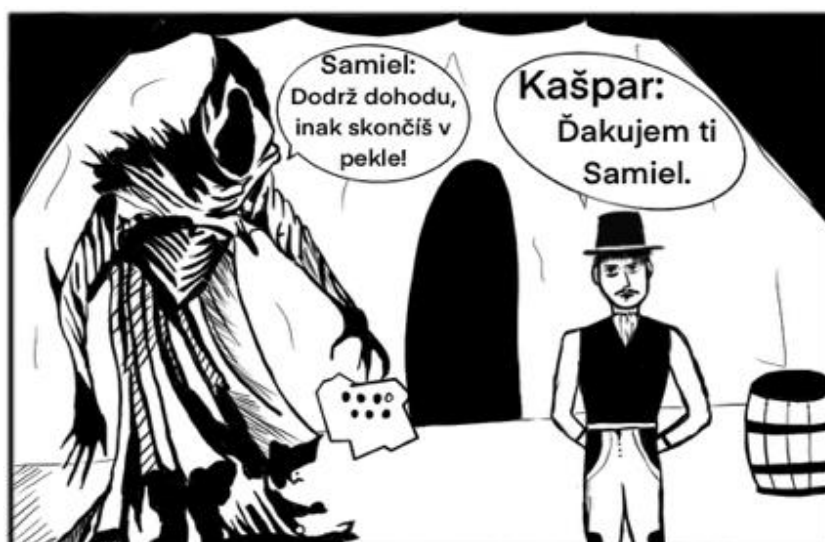
Dej: V krčme pri lese sa sedlák Kilián raduje z víťazstva v streleckých súťažiach, v ktorých nečakane porazil Maxa – ten je považovaný za najlepšieho strelca široko ďaleko. Polesný Kuna pripomína Maxovi, že zajtra si má skúšobnou ranou získať nástupníctvo na miesto polesného a ruku jeho dcéry Agáty. Neúspechom je vinný druhý mladý poľovník Kašpar, ktorý chce pomocou temných síl Maxovi uškodiť, pretože sa tiež predtým uchádzal o Agátu. Kašpar ponúka Maxovi pomoc – čarovnú guľu, pomocou ktorej nemôže minúť. Tú si ale Max musí uliať sám o polnoci vo Vlčej bani. Agáta pripomína Maxovi, že by zomrela od žiaľu, ak by sa zajtra pri skúšobnej rane netrafil a nezískal jej ruku. Max sa kvôli tomuto rozhovoru rozhodne prijať Kašparovu pomoc. Vo Vlčom dole vyvoláva Kašpar Samiela a ten sa zjavuje v podobe čierneho poľovníka. Vyžiada si pre neho šesť gulí, ktoré zasiahnu akýkoľvek cieľ a siedmu, ktorá bude určená Agáte. Max už vystrelil svoje tri kúzelné gule, aby sa predviedol pred kniežaťom Otokarom. Prosí Kašpara, aby mu dal ešte jednu a ten mu podstrkuje guľu určenú Agáte. Medzitým sa Anička snaží utíšiť Agátu, ktorej sa zdajú zlé sny o tragickom konci jej plánovanej svadby s Maxom. Ako ochranu proti zlým silám si berie Agáta na hlavu veniec z posvätených ruží. Max konečne dostáva príkaz na skúšobnú strelu – má zostreliť holubicu z vysokej vetvy. Agáta sa snaží zastaviť ho, pretože podľa jej sna bola práve ona sama premenená v holubicu. Max vystrelí, holubica uletí a zasiahnutá je Agáta, ale zároveň vďaka ochrane Agátinho venca sa Agáta z rany spamätáva, ale Kašparovi sa zjaví Samiel a odvádza ho do pekla. Knieža vypočúva Maxa a keď sa dozvie o stykoch s temnými silami, odsudzuje ho na vyhnanstvo. Na príhovor ostatných prítomných je nakoniec trest zmiernený na rok skúšobnej služby, po ktorom môže Max znovu požiadať o miesto polesného a Agátinu ruku.

Jakub Penkert, III. B

Čaroštrelec

StaFF®

The End

Staff®

Stanislav Švahla a Filip Čekel', III. B

SPRÁVY

Ludwig van Beethoven

Zdravím Ťa, Wolfgang. Ako sa máš? Ako ti slúži sluch a tvoja hudobná myseľ?

Dobrý deň, Ludwig. Ďakujem, mám sa dobre. Čo ty? Ako sa má tvoj otec? Hudobná myseľ? Celá moja hlava je plná nôt a hudby.

Otec sa má dobre. Neustále spomína teba, tvoje turné v 6 rokoch, tvorbu a hlavne tvoju geniálnu hudobnú reč. Dost' na mňa tlačí. Vedel by si mi niečo prezradiť o tvojom komponovaní?

Jasné. Určite vieš, že najviac sa mi darí v operách. Za veľa vďačím Gluckovi a jeho opernej reforme. On mi v tom veľmi pomohol. Nezabudnime tiež na Mannheimsku školu!!

Áno! Mannheimská škola. Tá pomohla mojim symfóniám! Určite vieš, že ja zas operám neholdujem. Jedinou mojou operou je Fidelio. Opery nechám na operných majstrov. A čo povieš na moje symfónie?

Symfónií máš menej, ale o to sú lepšie. Osudová si veľmi dobre vystihol. Je vidieť, že s tým sluchom vnútorne bojuješ. Ale najviac si cením tvoj „výraz“ v skladbách. Je úžasné robiť hudbu, ktorá sa natoľko odlišuje od všetkého čo poznáme. Aké to je? Aké je byť nezávislým a slobodným skladateľom?

Je to dobrý pocit. Niekedy si myslím, že ľudí nezaujímam. Niekedy preto aj odmietam hrať. Ale čo už, takýto ja som. V mojom živote to bolo veľmi pestré a nebolo ľahké zaujať napríklad popri tvojich skladbách.

To je pravda! Každý skladateľ chce zaujať niečím novým. Vieš si predstaviť, čo bude o 200 rokov?

Šéfredaktorka: Lucia Bartóková

Redakčná rada: Kvetoslava Marenčinová

Dozorné očko: Mgr. Matúš Lubinský

Technická podpora: Mgr. Libor Pacek